

HANDVAT Omgevingstafel (OTIJ) en vergunningtraject Omgevingswet (regionale afspraken)

Adviseringen per dienst – in het kader van de Omgevingswet

- Service richting gemeenten en eigen diensten: Welke partij kan om advies gevraagd worden bij welk soort casus & op welk moment
- Voortkomend uit de opdracht om de samenwerking tussen de diensten te versterken en, op thema's, gezamenlijk op te trekken
- Betreft: dynamische document wat vooral werkbaar dient te zijn; beheer bij de provincie Overijssel vanaf 1 januari 2023.
- Diensten:
 - Veiligheidsregio IJsselland
 - GHOR IJsselland
 - Omgevingsdienst IJsselland
 - GGD IJsselland
 - Rijkswaterstaat
 - Provincie
 - Waterschap Drents Overijsselse Delta
 - Waterschap Vechtstromen
 - Waterschap Vallei en Veluwe
 - Waterschap Rijn en IJssel

VR	GHOR	OD	GGD	RWS	Waterschappen	Provincie Overijssel
<p>Waarom Zorgdragen voor een veilige fysieke leefomgeving waarbij veiligheid vergroot wordt</p>	<p>Waarom Borgen dat de gebouwde omgeving zo is ingericht, dat in noodsituaties, hulpverleners gebouwen voldoende makkelijk kunnen bereiken om mensen te redden en dat (verminderd zelfredzame) mensen zichzelf kunnen redden</p>	<p>Waarom Verantwoordelijk voor taken rondom het omgevingsrecht. Advisering, vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieutaken. Met name gericht op bedrijfsmatige activiteiten. <i>Waarborgt de leefomgeving, versterkt bedrijven</i></p>	<p>Waarom Zorgdragen voor het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van de inwoners in IJsseland (Wet Publieke Gezondheid). Door de leefomgeving gezond in te richten kan gezondheidswinst worden geboekt, naast dat het beschermt tegen negatieve omgevingsinvloeden.</p>	<p>Waarom Beheert en ontwikkelt de rijkswegen, rijksvaarwegen en rijkswateren en zet in op een veilige en duurzame leefomgeving.</p>	<p>Waarom Zorg dragen dat water en klimaat volwaardig wordt meegewogen bij initiatieven en dat er een vergunbaar project wordt gerealiseerd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste; • het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen; • het vervullen van maatschappelijke functies door watersystemen; en • het beschermen en verbeteren van de doelmatige werking van een zuiveringstechnisch werk. 	<p>Waarom Streven een goede milieu- en veiligheidssituatie in stand te houden. Provincie is onder de Omgevingswet bevoegd gezag voor diverse onderdelen. Daarnaast heeft de provincie op bepaalde onderdelen een adviesrecht (met instemming).</p>
<p>Wanneer Inbreng/advies vanuit de VR kan vooral nuttig zijn bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsvisies, omgevingsplannen, -programma's en vergunningsaanvraag. • Energievisies, klimaatadaptatie of –mitigatieplannen. • Ruimtelijke plannen met impact op fysieke veiligheid van bewoners/omwonenden. • Milieuvergunningen en milieubelastende activiteiten met gevaarlijke stoffen. • Brzo / Seveso • Grotere evenementen en evenementen met vuurwerk. 	<p>Wanneer GHOR adviseert bij adviezen over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorginstellingen; zoals ziekenhuizen, ambulancevoorzieningen, huisartsenposten, verpleeghuizen, gehandicaptenzorg, GGZ, hospices, zorgboerderijen • Gebouwen met grote publieksfunctie; zoals: grote winkelcentra, bioscopen, theaters, stadions, zwembaden, stations/openbaar vervoer, vliegvelden, grote sportcomplexen, scholen en recreatieparken • Woonwijken vanaf 10 appartementen/woningen • Nieuwe bedrijventerreinen 	<p>Wanneer <u>Initiatieffase</u> In relatie tot milieuthema's: advisering over benodigde toestemmingen afstemming onderlinge procedures en indieningsvereisten</p> <p><u>Vergunningverlening</u> De OD adviseert bij aangewezen wettelijke taken; zoals milieuvergunningverlening en toezicht en handhaving.</p> <p>Toestemmingen voor milieubelastende activiteiten zoals agrarische en industriële en kleine bedrijfsmatige activiteiten, veehouderijen, horeca, sport en recreatie, gassen, gevaarlijke (afval) stoffen, vuurwerk, lozingen op de riolering of in de bodem, bodemenergiesystemen, tankstations, bodemsaneringen, zonebeheer geluidgezoneerde industrieterreinen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Advisering op speciale verzoeken van bevoegd gemeente/provincie. Dit omtrent o.a. de thema's; geluid lucht bodem energie, afval (circulaire economie), milieuplanologie, ondermijning 	<p>Wanneer <u>Initiatieffase</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Intaketafel gemeente: afstemmen of het initiatief kansrijk is en bijdraagt aan een gezonde leefomgeving. • Omgevingstafel of advisering: Wanneer er milieuthema's spelen waar gezondheidsrisico's zijn en/of gezondheidswinst te verwachten mogelijk is. Gezondheidsrisico's omvat ook ongerustheid, hinder en/of overlast. En wanneer er thema's spelen die een gezonde leefstijl en welzijn kunnen beïnvloeden, zoals beweegvriendelijke omgeving, versterken sociale cohesie in wijken, zelfredzaamheid. <p>Betrek de GGD in ieder geval (<u>zie de bijlage van dit document voor toelichting en specificatie</u>):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nieuwbouwwijken 2. Herstructurering bestaande wijken 3. Van en nabij verkeerswegen; indien 4. Nabij scheepvaart (luchtkwaliteit) 5. Van en nabij veehouderij 6. Van en nabij (ondergrondse) hoogspanningslijnen, transformator- en verdeelstations 7. Binnen spuitzones open gewasteelt 8. Gevoelige bestemmingen op geluid belaste locaties 9. Projecten waarvoor een milieueffectrapport moet worden opgesteld. 10. Bij de realisatie van windturbines, biomassa centrales en mestvergisters. 11. Bodem, afhankelijk van het bodemgehalte (mengmonsters). <u>Grote moestuin/volkstuincomplexen.</u> 12. Geur, afhankelijk van de reden van melden van geurhinder. 13. Ongerstheid bij omwonenden, scholen etc. over gezondheid in relatie tot omgevingsfactoren de aanvragen. 	<p>Wanneer <u>Als (mede) bevoegd gezag</u></p> <p>Bij ontwikkelingen die spelen binnen het beheergebied (wordt beperkingengebied onder de Ow) en waarvoor RWS een wettelijke taak te vervullen heeft (volgt uit DSO-LV).</p> <p>Bv.(bouw)werkzaamheden op korte afstand langs rijks(vaar)wegen of wateren, handelingen met gevolgen voor waterkwaliteit, waterkwantiteit of waterbodem (incl. uiterwaard). Bij wateractiviteiten in het beperkingengebied is (evt naast de Omgevingsvergunning) altijd een Omgevingsvergunning voor wateractiviteiten nodig.</p> <p>Bij magneetactiviteiten zoals Ontgrondingenactiviteiten en complexe milieubelastende activiteiten in rijkswateren is RWS bevoegd gezag.</p> <p>Als wettelijk adviseur bij coördinatie of samenhang van activiteiten (vergunningen en meldingen)</p>	<p>Wanneer <u>Initiatieffase</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Intaketafel gemeente: afstemmen of het initiatief kansrijk is en past binnen de beleidskaders van het waterschap. • Omgevingstafel: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ervoor zorgen dat plannen passen binnen de kaders van het waterschap en vergunbaar zijn. ○ Advisering over ruimtelijke ontwikkeling als uit de wegging van het waterbelang blijkt dat een project een normale procedure moet doorlopen (de digitale toets dus gebruiken vóór inbrengen casus op omgevingstafel). Voor een korte procedure of bij geen waterbelang hoeft het waterschap niet bij de omgevingstafel aangehaakt te worden. <p>Het gaat in bovenstaand geval om projecten die afwijken van bestemmingsplan/omgevingsplan en met omgevingsplan of een omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing mogelijk gemaakt moeten worden.</p>	<p>Wanneer <u>Initiatieffase</u></p> <p>Vragen omtrent het bevoegd gezag Vragen over vergunningplicht Ruimtelijke vragen/provinciaal belang Op verzoek</p> <p><u>Vergunningverlening</u> Advies met instemming (4.25 Ob)</p> <ul style="list-style-type: none"> • vergunningplichtige activiteit in Omgevingsverordening • ontgronding < 100.000 m3 (meervoudige aanvraag) • Natura 2000 activiteit (gebieden) • Flora en fauna-activiteit (soorten) • open bodemenergiesystemen • wateronttrekkingsactiviteiten voor industriële toepassingen van meer dan 150.000m3/jaar • buitenplanse Omgevingsplanactiviteit genoemd op de lijst Advies met instemming (art. 16.15a, onder d Omgevingswet) <p>Activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden Activiteiten boven gesloten stortplaatsen Activiteiten in beperkingengebieden rond luchthavens</p>
					<p><u>Vergunningverlening</u> <u>Als (mede) bevoegd gezag:</u> Bij activiteiten en handelingen binnen de beperkingengebieden (link beperkingengebieden t.z.t. toevoegen). Vaak in, onder of boven en bij oppervlaktewaterlichamen en waterkeringen (ofwel sloten en dijken) denk aan o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beplanting • Bouwwerken en objecten • Wegen • Kabels en leidingen • Ophogingen en afgravingen • Dammen met duikers, lange duikers, beschoeiing • Natuurvriendelijke oevers <p>Bij activiteiten en handelingen binnen het gehele beheersgebied van het waterschap. (link beheersgebiedsg gebied waterschappen t.z.t. toevoegen).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wateronttrekkingsactiviteiten (grond- en oppervlaktewater, bodem ontwateren/drainage) • Lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam en een zuiveringstechnischwerk • Infiltratie water in de bodem om grondwater aan te vullen • Demping en graven van oppervlaktewaterlichamen • Peilafwijkingen in oppervlaktewaterlichamen 	<p>heeft opmaak toegepast: Niet Markeren</p>
					<p><u>Toezicht en handhaving</u> <u>Als (mede)bevoegd gezag:</u> Op alle handelingen en activiteiten zoals onder vergunningverlening benoemd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indirecte lozingen bij bedrijven; • Agrarische bedrijven; <p>Zie voor meer informatie de dienstverleningsovereenkomst tussen Waterschap en Omgevingsdienst.</p> <p><u>Toezicht en handhaving</u> <u>Als adviseur:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij indirecte lozingen op het vuilwaterriool • Bij initiatieven binnen de beperkingengebieden • Lozingsactiviteiten die de werking van de RWZI kunnen beïnvloeden. 	<p>heeft opmaak toegepast: Niet Markeren</p>
					<p><u>Toezicht en handhaving</u> • er worden milieucntroles uitgevoerd door de Omgevingsdienst gericht op bedrijfsmatige activiteiten en bij bedrijfsmatige milieugerelateerde klachten/calamiteiten</p>	<p>heeft opmaak toegepast: Niet Markeren</p>
					<p><u>Toezicht en handhaving</u> • gezondheidsklachten, zijnde ook hinder (van bijv. geluid, stank, stof)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ongerustheid onder omwonenden over gezondheidsrisico's • incidenten waarbij zorgen/vragen zijn m.b.t. gezondheid • geiten 	<p>heeft opmaak toegepast: Niet Markeren</p>

VR	GHOR	OD	GGD	RWS	Waterschappen	Provincie Overijssel
<p>Thema's</p> <p>Volgend uit het Regionaal Risicoprofiel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brand in dichte binnenstad • Verstoring nutsvoorziening • Overstromingen • Ziektegolf • Dierziekten • Klimaatverandering • Warme, Natter en droger: • Paniek in menigten • Maatschappelijke onrust • Terrorisme • Cyberveiligheid/digitale verstoring • Energietransitie 	<p>Thema's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid • Toegankelijkheid • Geschiktheid locatie/omgeving voor verminderd zelfredzame personen 	<p>Thema's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geluidshinder • Luchtkwaliteit • Geurhinder (industrie en veehouderijen) • Bodemverontreiniging • Externe Veiligheid • Afvalverwerking • Milieuzonering • Circulaire economie en circulair terreinbeheer • Energie & duurzaamheid • Lozingen op gemeentelijk riool en bodem 	<p>Thema's</p> <p>Gezondheidsbescherming:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Milieuthema's waar gezondheidsrisico's te verwachten zijn. Gezondheidsrisico's omvat ook ongerustheid, hinder en/of overlast. Denk aan luchtkwaliteit, klimaatverandering (hitte, infectieziekten), geluidsoverlast, binnenmilieu en meer. <p>Gezondheidsbevordering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thema's in de leefomgeving die een gezonde leefstijl kunnen beïnvloeden, zoals beweegvriendelijke omgeving, versterken sociale cohesie in wijken, zelfredzaamheid (zoals veilige oversteekplekken), voedselomgeving. <p>Zie de Kernwaarden voor een gezonde leefomgeving: https://ggdghor.nl/onderwerp/gezondeleefomgeving-kernwaarden/ GGD-gesprekinstrument Bouwstenen voor een gezonde leefomgeving.</p>	<p>Thema's</p> <p>Rijkswegen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verkeersveiligheid • Bescherming waterstaatswerk • Buikbaarheid • Bereikbaarheid • Externe veiligheid (transport) • Toekomstige ontwikkelingen <p>Rijksvaarwegen/Rijkswateren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoogwaterveiligheid • Water en waterbodemkwaliteit • Overige gebruiksfuncties • Verkeersveiligheid • Bruikbaarheid • Bereikbaarheid • Externe veiligheid (transport) • Toekomstige ontwikkelingen 	<p>Thema's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watersysteem (beheer en onderhoud en oppervlaktewater) • Waterveiligheid (kades en dijken) • Wateroverlast (regenwaterberging, bergingsgebieden, beekdalen, buitendijks gelegen gebieden) • Grondwater • Maatschappelijke functies: vaarwegen, zwemwater en recreatie • Riolering (capaciteit, persleidingen, overstort, zuivering) • Klimaatadaptatie (voorkomen van droogte, wateroverlast door regen of door overstroming, hittestress en waterkwaliteit) • Energiebronnen (thermische energie oppervlaktewater en -afvalwater, windturbines bij keringen, zonnepanelen) <p>Waterkwaliteit (gebruik van middelen en materialen, inrichting van watersysteem, effecten van overstorten)</p>	<p>Thema's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebiedsbescherming • Soortenbescherming • Schadebestrijding • Houtopstanden • Ontgrondingen • Grondwater (bescherming en onttrekkingen) • Zwemwater en zwembaden • Verkeersveiligheid en doorstroming op de provinciale (vaar)wegen
<p>Advisering over</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bluswatervoorziening • Bereikbaarheid, bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid. • De leefomgeving wordt mede vormgegeven volgens de ontwerpprincipes voor veiligheid: <ul style="list-style-type: none"> ○ Voorkomen of beperking van risico's vergroot de veiligheid ○ Afstand tot de risico's vergroot de veiligheid ○ Bouwwerken en omgeving bieden bescherming ○ Bouwwerken en gebieden zijn snel en veilig te verlaten ○ De omgeving maakt snel en effectief optreden van de hulpdiensten mogelijk • Mensen zijn bekend met risico's en weten hoe te handelen 	<p>Advisering over</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid en toegankelijkheid; zoals vluchtroutes voor bedlegerige patiënten, toe- en uitgangswegen voor ambulance, SOS- toegang, toegankelijkheid met brancard, brancardlift, enz. • Geschiktheid (omgeving van een) gebouw voor kwetsbare groepen; zoals kinderdagverblijven, zorginstellingen, woningen voor verminderd zelfredzame bewoners • Borgen van de beschikbare zorgcapaciteit • Goede mix van zelfredzame en verminderd zelfredzame inwoners van belang 	<p>Advisering over</p> <ul style="list-style-type: none"> • In acht te nemen wettelijke normen en afstanden voor de hierboven genoemde thema's • Benodigde toestemmingen milieu en de onderlinge samenhang 	<p>Advisering over</p> <p>Een leefomgeving die o.m.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijdraagt aan schonere lucht, schonere bodem, minder geluidsoverlast. • Actief vervoer en OV stimuleert. • Klimaatadaptief is ingericht en functies op een gezonde manier zijn gemengd. • Bijdraagt aan schonere lucht, schonere bodem, minder geluidsoverlast. • Stimuleert tot contacten met anderen, een (sociaal) veilige omgeving. • Uitnodigt tot een gezonde leefstijl. • Een gezond binnenklimaat. <p>Dit doen we o.a. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Gezondheidskundige risicobeoordeling. ➤ Handelingsperspectieven. ➤ Voorlichting en risico-communicatie. ➤ Gebruik gezondheidskundige data. 	<p>Advisering over</p> <p>Benodigde vergunningen en/of meldingen waar RWS een bevoegdheid heeft op grond van de, Wet beheer Rijkswaterstaatswerken, Waterwet en de daaraan verbonden beoordelingskaders en normen (wordt beperkingengebiedactiviteit weg en/of waterstaatswerken)</p> <p>Mogelijkheden op basis van relevante kaders en normen waar het gaat om Ruimtelijke ontwikkelingen met effect op maar gelegen buiten het beheergebied van RWS gericht op een veilig, leefbaar en bereikbaar Nederland.</p>	<p>Advisering over</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wettelijke normen voor de hierboven genoemde thema's • Benodigde vergunningen water • Indirecte lozingen • Weging van waterbelang (vm watertoets) 	<p>Advisering over</p> <p>Vergunbaarheid en haalbaarheid van initiatieven</p> <p>Benodigde vergunningen en meldingen</p> <p>Indieningsvereisten en onderzoeksverplichtingen</p> <p>Aan de vergunning te verbinden voorschriften en eisen</p>

heeft opmaak toegepast: Niet Markeren

heeft opmaak toegepast: Lettertype: 9 pt

Met opmaak: Lijstaline, Met opsommingstekens + Niveau: 1 + Uitgelijnd op: 0,63 cm + Inspringen op: 1,27 cm

heeft opmaak toegepast: Niet Markeren

heeft opmaak toegepast: Lettertype: 9 pt

Bijlage
GGD: toelichting en specificatie bij advisering

De GGD is een nieuwe speler in het fysieke domein. De GGD heeft haar beleid nog niet helemaal uitgekristalliseerd. Waar een andere ketenpartner kan verwijzen naar vastgesteld beleid of een website is dit voor de GGD (nog) niet mogelijk. Daarnaast is het thema gezondheid een nieuw thema dat betrokken moet worden bij besluitvorming. Daarom is ervoor gekozen deze bijlage op te nemen in het Handvat, waarin wordt gespecificeerd in welke gevallen de GGD betrokken wil worden.

Betrek de GGD in ieder geval:

1. **Nieuwbouwwijken** (meer dan 50 woningen)¹
2. **Herstructurering van bestaande wijken**
3. **Van en nabij verkeerswegen, indien**
 - de afstand tussen gevoelige bestemming(en)² en snelwegen en/of 100 km/uur wegen minder dan ~~300-150~~ meter is;
 - de afstand tussen gevoelige bestemmingen en wegen met meer 10.000 voertuigen per etmaal, ~~drukke parkeerterreinen, tankstations en dergelijke~~ minder dan 50 meter is buiten de bebouwde kom OF minder dan 25 meter binnen de bebouwde kom is
4. **Nabij scheepvaart (luchtkwaliteit)**
 - De afstand tussen gevoelige bestemmingen en Afstand gevoelige bestemmingen tot binnenvaartschepen (de schoorsteen) minder dan - ten minste-100 meter is
5. **Van en nabij veehouderij**
 - De afstand tussen gevoelige bestemmingen en een tot veehouderij minder dan - ten minste-250 meter is OF minder dan 2 km indien het een geitenhouderij betreft van een veehouderij EN ten minste 2 km van geitenhouderij (> 50 geiten),
 - Indien er meer dan 15 veehouderijen liggen in een straal van 1 km van de gevoelige bestemming EN ten minste een straal van 1 km als er meer dan 15 veehouderijen in het gebied staan³
6. **Van en nabij (ondergrondse) hoogspanningslijnen, transformator- en verdeelstations**
 - Bebouwing buiten-binnen de zonegrens van 0,4 µT (microTesla).
7. **Binnen spuitzones open gewasteelt**
 - ~~Vanwege de onzekerheden over de blootstelling, vanuit voorzorg en vanwege de maatschappelijke onrust adviseert de GGD om vooral nog niet af te wijken van de afstand van te minste 50 meter.~~
8. **Gevoelige bestemmingen op geluidbelaste locaties**
 - Indien jaargemiddelde cumulatieve geluidsbelasting op de gevel > 50 dB Lden en/of > 40 dB Lnight door de bronnen wegverkeer, railverkeer, bedrijven
 - Indien jaargemiddelde cumulatieve geluidsbelasting op de gevel > 45 dB Lden en 40 dB Lnight door de bron vliegverkeer
 - Indien jaargemiddelde cumulatieve geluidsbelasting binnen > 33 dB Lden
9. Projecten waarvoor een **milieueffectrapport** moet worden opgesteld
10. Bij de realisatie van **windturbines, biomassa centrales en mestvergisters**
11. **Bodem**, indien het bodemgehalte (mengmonsters) van:
 - Lood (Pb) groter is dan 100 mg/kg grond,
 - Arseen (As) groter dan 76 mg/kg d.s. (interventiewaarde), indien het een grote moestuin/volkstuincomplex betreft: Arseen groter dan 50 mg/kg d.s
 - De volgende stoffen groter is dan 50% van de risicogrenswaarde humaan in de bodem (i.v.m. hoge achtergrondblootstelling):
 - PCB
 - PFAS
 - Overige stoffen groter dan 75% van de risicogrenswaarde humaan.
 - Asbest: ingeval van hoge concentraties niet-hechtgebonden asbest in de situatie dagbesteding /wonen met tuin, daar waar inloop van asbest in de woning kan plaatsvinden, of plaatsen waar kinderen spelen. GGD kan dan onder meer gebruiksadviezen geven tot dat sanering plaatsvindt,
 - Bij een grote moestuin/volkstuincomplex kijkt de GGD graag mee: veel stoffen hebben (veel) lagere humane risicogrenswaarden voor grote volkstuincomplexen
12. **Geur**, bij meldingen van geurhinder waarbij:
 - Gezondheidsklachten worden gemeld;
 - Zorgen zijn over gezondheid;
 - Het de vraag is hoeveel geurhinder aanvaardbaar is.
13. (Mogelijke of te verwachten) **ongerustheid** bij omwonenden, scholen etc. over gezondheid in relatie tot de aanvragen.

heeft opmaak toegepast: Lettertype: +Hoofdstekst (Calibri)

heeft opmaak toegepast: Lettertype: +Hoofdstekst (Calibri)

heeft opmaak toegepast: Lettertype: +Hoofdstekst (Calibri)

¹ Toelichting: Indien meerdere woningen tegelijkertijd worden gerealiseerd, biedt dit eerder kansen om gezondheidsbevorderende elementen in te voegen in de omgeving.

² **Gevoelige bestemmingen** = Gevoelige bestemmingen zoals gedefinieerd in de Notitie amvb gevoelige bestemmingen luchtkwaliteitseisen (Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, 2009): Scholen (voor onderwijs aan minderjarigen), kinderopvang, bejaarden-, verzorgings- en verpleegtehuizen. De GGD beschouwt woningen ook als gevoelige bestemming omdat kinderen, ouderen en mensen met een zwakke gezondheid veel tijd/ de meeste tijd in een woning verblijven.

³ Bij het RIVM loopt het programma Veehouderij en Gezondheid, gericht op kennis te krijgen over de gezondheid van mensen die in de buurt van veehouderijen wonen.